

Stavka v Hotelih Bernardin

TV SLOVENIJA 1, 28.2.2023, ODMEVI, 22:01

LUKA SVETINA (voditelj)

Začenjamo v Primorju, kjer je odmevala opozorilna stavka sobaric v družbi Sava Turizem. To lastniško obvladuje država. Da bi stavkajoče slišali vodstvo družbe in vladni predstavniki, so jih na obmorski promenadi podprli tudi sindikati in civilna združenja. Sobarice so namreč prezaposlili k zunanjemu izvajalcu proti njihovi volji. Počutijo se prizadete, ponižane in izdane. Pravijo, da so verjele v boljše dni. Zdaj pa jih delodajalec pošilja v negotovo prihodnost.

JELICA PINTARIČ (predsednica Sindikata gostinstva in turizma v Savi Turizmu)

To je šele začetek. Bitko smo izgubili, vojna nas pa še čaka. Njih pa tudi.

IRENA ULČAR CVELBAR (novinarka)

So po današnji opozorilni stavki odločene sobarice in čistilke portoroških hotelov Bernardin, ki jih je njihov dozdejšnji delodajalec, kljub nasprotovanju prezaposlil na pogodbenega zunanjega izvajalca.

KRISTJAN LASBACHER (Zveza svobodnih sindikatov Slovenije)

Samo ta kopica delavcev, ki je danes tukaj, jim je zmotila delovni proces, ne. Če bodo oni nadaljevali s tem, bomo tudi mi nadaljevali. Ampak s tem dejansko, da jim bomo dejansko, razumete, verigo Save Turizem zapirali dejansko po celi Sloveniji.

IRENA ULČAR CVELBAR (novinarka)

Višje osnovne plače, boljše pogoje dela in enake pravice pri novem delodajalcu pa prezaposlenim delavkam obljublajo v Savi Turizem, kjer jih je danes najbolj skrbelo...

IGOR ŠKRINJAR (vodja pogajalske skupine v družbi Sava Turizem)

...da je poskrbljeno za vse naše goste in da je sicer, in da stavka povzroči družbi najmanjšo materialno škodo.

IRENA ULČAR CVELBAR (novinarka)

Slišali smo, da je outsourcing tudi na Obali že dolgoletna praksa v San Simonu, Salineri, Vilah Park, delu Histriona in da zaposlene brez potrebe skrbi.

IGOR ŠKRINJAR (vodja pogajalske skupine v družbi Sava Turizem)

V bistvu za njih čisto nič ni drugače, razen kar bo pač na, na plačilni listi drugi delodajalec.

IRENA ULČAR CVELBAR (novinarka)

A kaj ko so izkušnje sobaric, tudi iz drugih hotelov, sodeč po pričevanjih, vse prej kot dobre.

KORNELIJA KIANEC (sobarica v Termah 3000)

Me kot sobarice Term 3000 in, se pravi Sava hoteli Bled smo outsourcirane že 10 let. Ogromno bodo izgubile, to, kar smo tudi me.

IRENA ULČAR CVELBAR (novinarka)

Kako naprej?

JELICA PINTARIČ (predsednica Sindikata gostinstva in turizma v Savi Turizmu)

Pričakujemo, da vlada se že enkrat odzove in ukrepa, kajti samo oni so krivi, da jim to dopuščajo.

IRENA ULČAR CVELBAR (novinarka)

Trajanje: 09:00

2 / 4

Aktualna vlada nič drugače kot prejšnje. Ni ukrepala lani, ko je mariborski **UKC** izbral drugega izvajalca čiščenja in nenadoma prejšnjih čistilk ni več potreboval. Ne ukrepa, vsaj ne konkretno, danes, ko se prezaposlitvi v strahu pred krčenjem pravic upirajo sobarice v državnih hotelih. Na vprašanje, kako gre vladi z uresničevanjem zaveze iz koalicijske pogodbe, da bo javni sektor postavila za zgled in ukinila outsourcing tam, kjer obstaja redna potreba po rednem delu, minister za gospodarstvo Matjaž Han odgovarja, da glede odločitev Save Turizem nima pristojnosti. Na Ministrstvu za delo Luke Mesca pa pišejo, da gre za pomembno prioriteto vlade in ministrstva, ki jo naslavlja na vseh področjih. Pa da so sami že zaposlili čistilke in varnostnike. Da pa odprava outsourcinga v javni upravi spada v delokrog Ministrstva za javno upravo, ki da jo tam tudi intenzivno naslavlja s pripravo ukrepov. Kakšnih in kdaj? O tem za zdaj niti besede.

LUKA SVETINA (voditelj)

Naš gost je Goran Lukić, vodja Delavske svetovalnice. Dober večer.

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Dober večer.

LUKA SVETINA (voditelj)

Ali se ta model v korist kapitala, kjer je delavec strošek, ki se ga najprej reže, očitno vse bolj uveljavlja tudi v državnih podjetjih?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Ne samo v državnih podjetjih. Uveljavljajo se v javnih ustanovah, uveljavljajo se v vseh državnih organih, uveljavljajo se praktično vsepovsod okoli nas. Lahko mu rečemo outsourcing, lahko mu rečemo pogodbeno izvajanje storitev, zunanje storitve, recimo ko naročamo hrano, pride domov Glow, Wolt. Ko gremo v trgovino, na police zlagajo delavci, ki so prek zunanjih izvajalcev storitev in tako naprej in tako naprej. Ko gremo recimo v bolnišnico, čistijo tla v bolnišnici zunanje oziroma čistilke pri zunanjem izvajalcu. Navsezadnje tudi ta tla, na katerem midva zdaj stojiva, čistijo čistilka, ki so pri zunanjem izvajalcu čiščenja. Mislim da je Clining.

LUKA SVETINA (voditelj)

Ampak, ne, v Sava Turizmu pravijo, da jim bo zdaj bolje. Kakšna je praksa pri takšnem outsourcingu, kako je s plačami, kakšne so izkušnje?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Zdaj pa bom jaz vas vprašal. A veste kaj je fibromialgija?

LUKA SVETINA (voditelj)

Povejte mi?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Ok. Fibromialgije je v bistvu kronični bolečinski sindrom in na Delavski svetovalnici opažamo že nekaj let, praktično res nekaj let, da prihajajo k nam čistilke, sobarice, ki imajo fibromialgijo, kronični bolečinski sindrom in to so vse outsourcane. Zakaj to pravim? Zaradi tega, ker so izčrpane, izmozgane. In sprva se dogaja artritis, revmatoidni artritis, vse te diagnoze, ki se dotikajo v bistvu intenzivnega dela. Potem pride pa ta kronični bolečinski sindrom in zakaj hočem to povedati? Z outsourcingom se ne daje ven iz podjetja samo kadre, ampak tudi te težavne zdravstvene zadeve, diagnoze, dolgotrajne bolniške in fibromialgije in revmatoidne razne pomanjkljivosti, pač telesne, vse to se daje ven. Te tečne zadeve, a ne. Kaj pa ostane firmi, je pa ta čisti rebranding, gremo se iti lepo podjetje, čisto podjetje. V Savi Turizem recimo imajo etični kodeks, v Savi Turizem je v letnem poročilu 2021 zapisano, da so zaposleni tisti, ki dajejo dobrobit podjetju, ki skrbijo za dobrobit firme. Vse lepo in prav, a ne.

LUKA SVETINA (voditelj)

Zdaj slišali smo, ne, podprli so v bistvu sobarice pri tem protestu na Ministrstvu za delo. Nenazadnje minister za gospodarstvo. Nekako prelagajo odgovornost na Ministrstvo za javno upravo. To je, to sva slišala v prispevku, zapisano nenazadnje v koalicijsko pogodbo, da bodo odpravili outsourcing. Zakaj po vaše torej ni volje?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Zaradi tega, ker je to čisto navadno pisanje na navaden kos papirja, ki je pršel prav v določenem času, v določenem trenutku za določene volivce. To je kos papirja in zaradi tega tukaj zdaj je pomembno, da ta kos papirja postane realnost. Tudi sami smo na Delavski svetovalnici večkrat opozarjali tudi predsednika vlade, zdaj ko je bila recimo sodba v primeru Luke Koper, kjer je jasno Vrhovno sodišče odločilo, da gre za nezakoniti poslovni model pri outsourcingu pravzaprav, pišemo predsedniku vlade. On je to outsourcingal na ministra za finance. Od takrat naprej tišina.

LUKA SVETINA (voditelj)

Ali nekako verjamete izgovorom vlade, da se nekako na korporativno, korporativno upravljanje znotraj družb ne da vplivati?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Ah, dajte, no. Zdaj vsi nekaj ne morejo vplivati. Noben nima vpliva, noben ne more nič narediti, vsi imajo pa funkcije. Jaz ne vem, čemu pol te funkcije služijo. Pol pa naj gredo čistiti ti, ki pač, ne vem, se bojijo izvajanja teh funkcij, sami se outsourcingat na zunanje izvajalce.

LUKA SVETINA (voditelj)

Kakšen zgled oziroma kakšno sporočilo se daje delavkam, delavcem, če se to dogaja v javni upravi?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Ne samo v javni upravi, celem javnem sektorju, v vseh teh organizacijah, kjer so ljudje direktno zaposleni po leta, desetletja. Te sobarice, ki so danes govorile oziroma tiste, ki niso govorile, pa so si svoje zagotovo mislile, so desetletja tam zaposlene. Kakšno je sporočilo? Ne samo, da vas ne rabimo. Vi ste preprosto strošek, ki se ga da iz bilance v bilanco in niste več pri nas, čeprav ste pri nas. Pa naj to razume, kdor hoče.

LUKA SVETINA (voditelj)

No, pogledjte. Zdaj so nekako sobarice postale ta glas delavcev, ki se jih outsourcinga. Koliko je še takšnih po vaše, ki se ne upajo oglasiti?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Ogromno. Ogromno takih, ki se ne upajo oglasiti in danes je zaradi tega izjemno pomemben dan, ko v bistvu ravno tisti sloj, če jim rečemo delavk in delavcev, predvsem delavke, za katere je bilo pričakovano in nekako neka tiha večina pravi: Aha, to pa je tista ranljiva skupina delavcev, ki se ne oglašajo, se je oglasila. In mi vsi skupaj imamo v bistvu odgovornost, da temu glasu sledimo zaradi tega, ker outsourcing ni poslovni model. Outsourcing je izkoriščanje, prelaganje odgovornosti in danes so to sobarice pokazale.

LUKA SVETINA (voditelj)

Mislite, da lahko karkoli dosežejo na ta način?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Absolutno. Odgovore je na nas, kakor sem rekel, da temu boju sledijo, torej da tisto, kar so dane izpostavile, nadaljujemo skupaj.

LUKA SVETINA (voditelj)

Verjetno to ni edina težava na področju prekarstva. S čim vse se še vi soočate v Delavski svetovalnici in kako ljudem pomagata, kaj jim nenazadnje svetujete?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Zdaj kar se tiče samih delovnih pogojev, če rečemo zdaj pri delavkah in delavcih, ki so outsourcingani... Bom samo povedal recimo primer čiščenja. Imamo zdaj recimo konkretno plačno listo oziroma plačilno listo, kjer je čistilka, ki je za 166 ur dela za januar mesec prejela torej plačilo, bruto plačo 363 **EUR**. Doplačilo do minimalne plače 811 **EUR**. To je realnost v bistvu tega outsourcinga. Realnost outsourcinga, kakor sem prej rekel, so hude zdravstvene težave, ki so pač outsourcingane, a ne. Tudi v Luki Koper, ko so outsourcingali delavce, da opravljajo najtežja dela, so proizvajali invalide. Ko so

Trajanje: 09:00

4 / 4

pa ti nazaj prihajali, da se jih direktno zaposli, jih pa Luka Koper ni pustila, češ imate zdravstvene težave. In tukaj potem se vsi zgovarjajo ne moremo, ne gre. **SDH**, ne moremo. Politika, ne moremo. Ja, čakajte malo? Kdo pa je proizvedel te invalide? Vi z neučinkovitim in neodgovornim delom.

LUKA SVETINA (voditelj)

Kako jim lahko pomagate vi oziroma na koga se še lahko obrnejo?

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Ja, definitivno je pomembno, da se, v tem primeru recimo sobarice so se že organizirale, ampak da se vse te delavke, torej vsi ti delavci, ki so, torej bodisi outsourceni ali so na pragu tega, da se jih outsourca, da se organizirajo. Torej da se vzpostavi mreža, da se vzpostavi glas, ki ni samo glas ene osebe, ampak da se med sabo povežejo. Zaradi tega ker danes to, kar se je zgodilo, je organiziran glas delavk, ki so se odločile, da se bodo povezale in izpostavile svoj problem. In zato pravim, torej ni stvar samo v eni zgodbi, stvar je v večih zgodbah, ki izpostavljajo vzorec in vzorec je outsourcing.

LUKA SVETINA (voditelj)

Ja, vsekakor upava, da bo kaj pomagalo. Najlepša hvala za obisk v našem studiu.

GORAN LUKIĆ (Delavska svetovalnica)

Hvala vam.